

Chovatel a ošetřovatel skotu (kód: 41-044-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů:	Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání:	Chovatel a ošetřovatel skotu
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Evidence a označování skotu	3
Údržba stájí a ohrad pro skot, posouzení mikroklimatu v objektech pro skot	3
Zacházení se skotem, čištění skotu	3
Příprava a dávkování krmiva pro skot	3
Napájení, krmení a pasení skotu	3
Péče o zdraví skotu	3
Reprodukce skotu	3
Péče o narozená telata a o jejich správný růst	3
Obsluha mechanizačních prostředků v chovech skotu	3
Dojení skotu	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 29.11.2016 do: 18.10.2021

Kritéria a způsoby hodnocení

Evidence a označování skotu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat způsoby označování skotu, popsat a připravit potřebné pomůcky pro označování	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit pojmy a údaje v průvodním listu skotu – části A vybrané dojnice	Ústní ověření
c) Popsat principy ústřední evidence skotu	Ústní ověření
d) Rozpoznat a charakterizovat běžná plemena skotu	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Charakterizovat jednotlivé kategorie skotu	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Údržba stájí a ohrad pro skot, posouzení mikroklimatu v objektech pro skot

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit a navrhnout údržbu a případné drobné opravy v určeném objektu pro zvířata	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat čištění a dezinfekci stájových prostor	Ústní ověření
c) Popsat postupy a vybrané úkony při údržbě výběhů (pastvin)	Ústní ověření
d) Sestavit elektrický ohradníkový systém a ověřit jeho správnou funkci	Praktické předvedení
e) Posoudit senzoricky mikroklima v zadaném objektu, navrhnout opatření pro zlepšení zoohygienických podmínek	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Charakterizovat systémy ustájení pro jednotlivé užitkové typy a kategorie skotu	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zacházení se skotem, čištění skotu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést manipulaci s jednotlivým zvířetem a skupinou zvířat na stání, ve výběhu nebo na pastvě s ohledem na bezpečnost práce a na zákon o ochraně zvířat proti týrání	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést použití praktických pomůcek určených pro manipulaci a fixaci zvířat	Praktické předvedení
c) Charakterizovat hlavní zásady bezpečnosti práce při manipulaci se zvířaty a vybraná ustanovení zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů	Ústní ověření
d) Popsat přípravu zvířete na předvedení	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava a dávkování krmiva pro skot

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit způsoby krmení a vyjmenovat druhy krmiv	Ústní ověření
b) Rozpoznat základní druhy objemných a jadrných krmiv, senzoricky posoudit jejich kvalitu a vhodnost pro zkrmování	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat základní způsoby úpravy krmiv	Ústní ověření
d) Předvést přípravu mléčného nápoje včetně údržby pomůcek a zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Zvolit vhodná krmiva pro určený druh a kategorii skotu s ohledem na roční období	Ústní ověření
f) Orientačně sestavit krmnou dávku pro zadanou kategorii skotu	Praktické předvedení
g) Vysvětlit způsoby konzervace píce a charakterizovat technologie výroby konzervovaných krmiv, uvést používané stroje a zařízení	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Napájení, krmení a pasení skotu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat způsoby dopravy krmiv do skladů a stájových prostor, předvést práci s určeným typem dopravníku a provést jeho údržbu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat stroje a zařízení pro přípravu a zakládání krmné dávky a krmení skotu předvést	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Objasnit zásady a rozdíly napájení zvířat ve stáji a na pastvě, provést kontrolu napájení a rutinní údržbu	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit význam pastvy a charakterizovat jednotlivé systémy pastvy, popsat ošetřování a udržování pastvin	Ústní ověření
e) Charakterizovat zařízení používaná na pastvinách, sestavit je, zkontrolovat funkčnost	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o zdraví skotu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zásady prevence proti zavlečení chorob a zajištění zdraví skotu	Ústní ověření
b) Rozpoznat příznaky onemocnění a změny v chování nemocného zvířete	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat zásady manipulace a postupů ošetřovatelské péče u zraněného zvířete	Ústní ověření
d) Vyjmenovat a charakterizovat nejrozšířenější nemoci jednotlivých kategorií skotu, popsat vhodné ošetřovatelské postupy o nemocná zvířata u vybraných nemocí	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Reprodukce skotu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat způsoby plemenitby u skotu	Ústní ověření
b) Popsat projevy a způsoby detekce říje, předvést vyhledávání plemenic v říji	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat zásady bezpečnosti práce ve stádech s přirozenou plemenitbou	Ústní ověření
d) Předvést fixaci plemenice při inseminaci, připravit pomůcky	Praktické předvedení
e) Uvést délku březosti a způsoby zjišťování gravidity u skotu	Ústní ověření
f) Uvést specifika péče o březí plemenice	Ústní ověření
g) Rozpoznat příznaky blížícího se porodu	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Charakterizovat průběh jednotlivých fází porodu a připravit porodní pomůcky	Praktické předvedení a ústní ověření
i) Předvést péči o matku a mládě bezprostředně po porodu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o narozená telata a o jejich správný růst

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zásady péče o tele	Ústní ověření
b) Charakterizovat různé způsoby odchovu telat dle užitkového typu	Ústní ověření
c) Zhodnotit úroveň individuálního a skupinového ustájení telat v konkrétním chovu včetně návrhů na zlepšení	Praktické předvedení
d) Popsat zásady mléčné a rostlinné výživy telat v průběhu jejich odchovu a zhodnotit úroveň výživy v podmínkách konkrétního chovu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha mechanizačních prostředků v chovech skotu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Odstranit chlévskou mrvu s použitím určeného mechanizačního prostředku a provést jeho základní údržbu	Praktické předvedení
b) Předvést podestýlání, zakládání a přihrnování krmiva s využitím určeného mechanizačního prostředku a provést jeho údržbu	Praktické předvedení
c) Charakterizovat mobilní zařízení určená pro přepravu zvířat	Ústní ověření
d) Uvést zásady bezpečnosti práce s mechanizačními prostředky	Ústní ověření
e) Popsat stroje a zařízení zlepšující kvalitu chovného a pracovního prostředí	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dojení skotu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zásady správné ošetrovatelské péče o dojnici při dojení z hlediska jejího zdravotního stavu a kvality mléka	Ústní ověření
b) Objasnit princip uvolňování mléka a dojení, popsat konstrukci základních částí dojicích zařízení a provést jejich seřízení	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Porovnat dojící systémy a charakterizovat typy dojíren, jejich strojní vybavení a organizaci provozu	Ústní ověření
d) Předvést strojní dojení s technologií používanou v dané stáji při dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce	Praktické předvedení
e) Předvést čištění a dezinfekci dojicích zařízení, vyjmenovat používané dezinfekční prostředky a vysvětlit zásady pro práci s nimi	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat ošetření mléka od dojení až do jeho převzetí odběratelem	Ústní ověření
g) Popsat možnosti faremní kontroly kvality mléka	Ústní ověření
h) Vysvětlit zásady odběrů vzorků mléka pro kontrolu jakosti	Ústní ověření
i) Popsat vybavení mléčnice, princip činnosti chladičho zařízení a jeho vliv na konečnou kvalitu mléka	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Uchazeč musí při vstupu do chovu splňovat požadavky veterinárních předpisů. Pro ověření znalostí a dovedností uchazeče budou kompetence ověřovány nejen v učebně, ale také přímo v zemědělském podniku zaměřeném na chov skotu.

Při ověřování kompetencí formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a dodržování zásad správné zemědělské praxe. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Při práci je třeba hodnotit přístup ke zvířatům a respektování požadavků pohody zvířat.

Podrobnější pokyny k ověřování jednotlivých kompetencí

Evidence a označování skotu (c11.D.8079)

a) Charakterizovat způsoby označování skotu, popsat a připravit potřebné pomůcky pro označování
Pro ověřování tohoto kritéria se využívají legislativní předpisy ČR, které stanovují podrobně možnosti a povinnosti chovatele při označování skotu (zákon 154/2000 Sb., vyhláška 136/2004 Sb., v aktuálním znění). Jde o možnost dočasného označení skotu, požadavek na časový interval mezi narozením a povinným označením telete (do 20 dní od narození telete), barevné odlišení ušních známek u skotu (jalovičky, býčci), popis umístění ušních známek v souladu s přílohou 2 vyhlášky 136/2004 Sb. U právních předpisů se předpokládá použití aktuálních znění nebo předpisů, které tyto nahrazují. Příprava představuje práci s ušními známkami a jejich umístění do aplikačních kleští, případné označení telete ušními známkami.

a) Vysvětlit pojmy a údaje v průvodním listu skotu – části A vybrané dojnice

Uchazeč prokazuje orientaci v údajích vedených v plně vyplněném průvodním listu skotu části A (údaje o chovateli, informace o plemeni a jejich rodičích a prarodičích, orientace v reprodukčních ukazatelích plemence, včetně popisu uvedených zkratk). Doporučuje se využít průvodní list krav s min. 2 a více oteleními (porody).

a) Popsat principy ústřední evidence skotu

Pro účely ověřování tohoto kritéria se doporučuje využívat pokynů Českomoravské společnosti chovatelů, a. s.

Ověřovány pak jsou: možnosti vedení ústřední evidence (písemná, elektronická), druhy změn, max. doba pro nahlášení změny, znalost postupu při hlášení jednotlivých událostí na hospodářství (metodický pokyn ČMSCH, a. s.).

a) Rozpoznat a charakterizovat běžná plemena skotu

Pro ověření kritéria je vhodné využívat atlas plemen a rozpoznat alespoň 3 dojná plemena a 5 masných plemen.

Uchazeč uvede charakteristiky vybraných plemen skotu, stavy dojných a masných plemen, nejvíce rozšířená plemena dle užitkového typu.

a) Charakterizovat jednotlivé kategorie skotu

b) V rámci kritéria uchazeč charakterizuje jednotlivé kategorie skotu – tele, jalovice, vysokobřezí jalovice, býk, prvotelka, dojnice, kráva v období stání na sucho

Údržba stájí a ohrad pro skot, posouzení mikroklimatu v objektech pro skot (c11.A.5011)

a) Posoudit a navrhnout údržbu a případné drobné opravy v určeném objektu pro zvířata

V rámci kritéria je nezbytné se zaměřit na stájový objekt určený pro chov skotu (stáj pro krávy a jalovice), kde proběhne posouzení vnitřního vybavení stájí, která mohou způsobit poranění zvířat, únik zvířat, a která nejsou v souladu s požadavky welfare (kontrola technologií - boxová lože, konstrukce kotcových zábran, žlabové zábrany, požlabnice aj.).

a) Popsat čištění a dezinfekci stájových prostor

Uchazeč popíše možnosti čištění vybrané stáje (optimálně pro krávy, jalovice nebo telata) – mechanická očista stěn a konstrukcí stájí, možnosti využití desinfekčních prostředků pro sanování podlah ve stájích, pravidelné odstranění mrvy nebo hnoje ve stáji, zvýšení čistoty roštových podlah ve stájích, péče o podestýlku ve stájích (přistýlání, alkalizace lože apod.).

a) Popsat postupy a vybrané úkony při údržbě výběhů (pastvin)

Uchazeč popíše odstranění nedopasků, rotaci zvířat na pastvině s cílem eliminovat parazitární onemocnění, péči o pastevní porost (hnojení, vápnění, zhodnocení potřeby přísevu či celkové obnovy pastevního porostu).

a) Sestavit elektrický ohradníkový systém a ověřit jeho správnou funkci

Kritérium zahrnuje popis jednotlivých částí elektrického ohradníku, umístění elektrického zdroje s ohledem na

bezpečnost osob a zvířat, druhy ohradníkových vodičů (provázky, pásy, lanka aj), doporučené výšky umístění vodičů s ohledem na jednotlivé věkové kategorie skotu, popis a praktickou ukázkou uzemnění zdroje napětí elektrického ohradníku (rozvržení a propojení zemních tyčí), měření napětí v ohradníku.

a) Posoudit senzory mikroklima v zadaném objektu, navrhnout opatření pro zlepšení zoohygienických podmínek. Uchazeč senzory posoudí proudění vzduchu, změří teplotu vzduchu, uvede problematiku chladového a tepelného stresu u skotu, posoudí relativní vlhkost a možnost její úpravy prostřednictvím ventilace ve stáji.

a) Charakterizovat systémy ustájení pro jednotlivé užitkové typy a kategorie skotu

Uchazeč popíše rozdíly mezi stájemi s vazným a volným systémem ustájení dojeného skotu, technologie ustájení (boxové, ploché přistýlané lože, hluboká podestýlka, spádované lože), využití ostatních zemědělských objektů pro ustájení skotu (kolny, přístřešky, stodoly a sklady), vzdušný vs. stájový odchov telat dojných plemen skotu, zákaz vazného odchovu telat a uvede požadavky na zimoviště pro ustájení masných plemen skotu.

Zacházení se skotem, čištění skotu (c11.A.8130)

a) Popsat a předvést manipulaci s jednotlivým zvířetem a skupinou zvířat na stání, ve výběhu nebo na pastvě s ohledem na bezpečnost práce a na zákon o ochraně zvířat proti týrání

Uchazeč specifikuje zásady bezpečnosti práce se skotem (práce ve dvojici, jištění technologiemi, použití pomůcek pro fixaci apod.), popíše zásady práce s plemennými býky ve stádech masného skotu a býky ve výkrmu (stájích). Praktické předvedení zahrnuje přesun zvířete (jalovice nebo krávy) do fixačního boxu nebo do připravené ohrady, nasazení ohlávky a praktické předvedení práce se skotem (u dojených stád), práci s telaty (nasazení ohlávky nebo obojku).

a) Předvést použití praktických pomůcek určených pro manipulaci a fixaci zvířat

Uchazeč musí ukázat použití pomůcek pro fixaci zadních končetin. Doporučeno je použít kožené pouta u zvířat umístěných ve fixačním boxu, C-imobilizátor pro prevenci kopání, fixovat přední a zadní končetiny prostřednictvím provazu ve fixačním boxu.

a) Charakterizovat hlavní zásady bezpečnosti práce při manipulaci se zvířaty a vybraná ustanovení zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

Kritérium zahrnuje popis bezpečnosti práce s jednotlivými kategoriemi skotu podle Nařízení vlády č. 27/2002 Sb., v aktuálním znění (případně podle novelizovaného či nahrazujícího právního předpisu). Uchazeč popíše rizika vyplývající ze zacházení se skotem s rohy, rizika možného zranění skotem (obrné chování, přitlačení skotem, riziko ušlapání býky ve výkrmu, zranění oháňkou, riziko kopnutí skotem aj.). Dále uvede požadavky zákona na ochranu zvířat proti týrání (č. 246/1992 Sb., v aktuálním znění, případně předpisu, který tento předpis nahrazuje), které se dotýkají oblasti manipulace s hospodářskými zvířaty.

a) Popsat přípravu zvířete na předvedení

Uchazeč bude specifikovat čištění skotu a použití pomůcek při mírném (kartáčování a hřebíkování povrchu těla skotu) a silném znečištění zvířete (mytí zvířete). Zmíní úpravu a korekci srsti zvířete (stříhání a barevné korekce srsti). Dále se zaměří na popis úpravy paznehtů, včetně jejich následného povrchového ošetření.

Příprava a dávkování krmiva pro skot

a) Vysvětlit způsoby krmení a vyjmenovat druhy krmiv

V rámci kritéria uchazeč vyjmenuje druhy krmiv pro skot, a to s ohledem na jeho jednotlivé věkové kategorie: telata (mlezivo, mléčné nápoje, starterová výživa, objemná krmiva – seno, konzervovaná krmiva), jalovice, býci, krávy – objemná krmiva (zelená píce, seno, sláma, silážovaná krmiva), jadná krmiva (obiloviny, luskoviny, olejniny), zbytky potravinářského průmyslu (cukrovarnické výpalky, mláto aj.). Dále popíše rozdíly ve výživě dojených a masných plemen skotu.

a) Rozpoznat základní druhy objemných a jadných krmiv, senzory posoudit jejich kvalitu a vhodnost pro zkrmování. Uchazeč prakticky rozpozná objemná krmiva (seno, slámu, kukuřičnou siláž, siláž ze zavadlé píce – „senáž“), jadná krmiva (pšenice, ječmen, oves, žito, hrách, sóju, kukuřici, pelušku aj.), zbytky potravinářského průmyslu (mláto, cukrovarnické řízky, řepkový extrahovaný šrot, melasa aj.). Dále posoudí kvalitu vybraných krmiv (kukuřičná siláž, siláž ze zavadlé píce, sláma), hodnotí jejich vzhled, barvu, vůni, specifikuje případné nedostatky – zaplísnění, známky kažení aj. a jejich vhodnost ke zkrmování.

a) Popsat základní způsoby úpravy krmiv

Uchazeč popíše úpravu krmiv objemných, jadných, šřavnatých krmiv – okopanin. Dále popíše úpravy mléka určeného pro zkrmování telatům (okyselování, pasterování).

a) Předvést přípravu mléčného nápoje včetně údržby pomůcek a zařízení

V rámci tohoto kritéria jde o přípravu mléčného nápoje, tedy mléka nebo mléčné krmné směsi. V případě tržního mléka uchazeč zmíní ohřev a dávkování telatům, u netržního mléka okyselení nebo pasterizaci. U mléčné krmné směsi provede odměření požadovaného objemu vody s následným zamícháním suché mléčné krmné směsi. Údržba pomůcek a zařízení zahrnuje základní omytí studenou vodou, omytí čistícími nebo specializovanými desinfekčními prostředky,

následné opláchnutí vodou a uložení.

a) Zvolit vhodná krmiva pro určený druh a kategorii skotu s ohledem na roční období

V rámci kritéria bude uchazeč volit vhodná krmiva pro chov dojeného skotu (u kategorií mimo telata preference celoročně stejné směsné krmné dávky), chovy masného skotu (zimní krmná dávka – objemná konzervovaná krmiva, letní krmná dávka – pastva s možností příkrmu – seno, jadrná krmiva pro telata, celoroční směsná krmná dávka při stájovém způsobu chovu masného skotu, případně sezónní zkrmování zelené píce).

a) Orientačně sestavit krmnou dávku pro zadanou kategorii skotu

Uchazeč orientačně sestaví krmnou dávku pro vybranou kategorii skotu, a to při zohlednění věku zvířete (přídavek pro dokončení růstu), reprodukční fáze (přídavek pro adekvátní růst plodu), produkce (zajištění adekvátního průměrného denního přírůstu, produkci mléka).

a) Vysvětlit způsoby konzervace píce a charakterizovat technologie výroby konzervovaných krmiv, uvést používané stroje a zařízení

Uchazeč bude specifikovat principy konzervace krmiv (vhodný termín sklizně z pohledu obsahu sušiny píce, předsušení, případně sušení píce), rozdělí pícniny z pohledu snadnosti jejich konzervace - silážování. Vyjmenuje stroje pro sečení pícnin a uvede délku řezanky v závislosti na plodině, uložení řezanky (silážní jámy, vaky, balíkování), význam pěchování řezanky, faktory ovlivňující kvalitu fermentovaných krmiv (mačkání zrna, délka řezanky, použité přípravky, rychlost silážování a plnění, aplikace aditiv, technologie vybírání krmiv).

Napájení, krmení a pasení skotu (c11.A.8132)

a) Charakterizovat způsoby dopravy krmiv do skladů a stájových prostor, předvést práci s určeným typem dopravníku a provést jeho údržbu

Uchazeč popíše základní způsoby dopravy krmiv do skladů (ruční – vozíky a kárky, mechanizované - univerzální čelní nakladače, přívěsy za traktor aj.), způsob dopravy krmiv do stájových prostor (ruční – vozíky a kárky, mechanizované – přívěsy za traktor – míchací krmné vozy s nebo bez nakládání, samojízdné krmné vozy, frézy pro vybírání silážovaných krmiv). V kritériu je ověřována přeprava základních volně ložených a balených krmiv.

a) Popsat stroje a zařízení pro přípravu a zakládání krmné dávky a krmení skotu předvést

Uchazeč popíše stroje a zařízení pro přípravu a zakládání krmné dávky a) mechanizované – přívěsy za traktor – míchací krmné vozy s nebo bez nakládání, samojízdné krmné vozy, frézy pro výběr silážovaných krmiv, sila pro uskladnění jadrných krmiv nebo krmných směsí; b) ruční – vozíky na vysuté drážce, vozíky na krmné mléko, vozíky a kárky pro dopravu statkových krmiv a jadrných krmiv. Je ověřováno zakládání krmiva s využitím nemechanizovaných zařízení.

a) Objasnit zásady a rozdíly napájení zvířat ve stáji a na pastvě, provést kontrolu napájení a rutinní údržbu

Uchazeč specifikuje rozdíly ve způsobech napájení skotu ve stádech dojeného skotu, a to při zohlednění způsobu ustájení (vazné stáje – miskové tlačítkové napáječky, volné stáje – napájení z volné hladiny, při preferování velkoobjemových napajedel). Vysvětlí napájení masného skotu – pastviny (velkoobjemová napajedla, napáječky pumpové pastevní), zimoviště (nezámrazná napajedla). Provede kontrolu funkčnosti napajedla, čištění napajedla, kontrolu průtoku vody.

a) Vysvětlit význam pastvy a charakterizovat jednotlivé systémy pastvy, popsat ošetřování a udržování pastvin

Uchazeč objasní pozitivní vlivy na zdraví zvířat, popíše systémy pastvy (rotační, oplůtková, kontinuální pastva), ošetřování pastvin (odstranění stařiny – pravidelné sečení pastviny, roztěr výkalů na pastvě, zhodnocení nutnosti přihnojení, zhodnocení kvality pastevního porostu – přisevy vs. celková obnova pastevního porostu).

a) Charakterizovat zařízení používaná na pastvinách, sestavit je, zkontrolovat funkčnost

Uchazeč specifikuje zařízení používaná na pastvinách (zařízení pro statková krmiva – krmítka, jesle, krmelce; zařízení pro podávání jadrných krmiv u mladého skotu – „prolézačkový systém“; zařízení pro manipulaci, fixaci a ošetřování či vyšetřování skotu – naháněcí uličky, ohrady pro skot, fixační zařízení pro ošetření skotu a sestaví jednoduchou manipulační ohradu pro skot.

Péče o zdraví skotu (c11.A.8133)

a) Popsat zásady prevence proti zavlečení chorob a zajištění zdraví skotu

Uchazeč vysvětlí program DDD – desinfekce, desinsekce a deratizace. Popíše prevenci zavlečení chorob do chovu skotu – hygiena zaměstnanců a návštěv, navržení schématu pro cizí osoby – návštěvníky farmy (jednorázové oděvy, použití návleků, desinfekční rohože aj.).

a) Rozpoznat příznaky onemocnění a změny v chování nemocného zvířete

U uchazeče budou ověřeny znalosti normálního chování skotu (příjem krmiva, pití, odpočinek, pohyb, sexuální chování). V praktické části kontrola zevnějšku zvířete, posouzení očí, sliznic, končetin, povrchu těla, případně mléčné žlázy aj.

a) Popsat zásady manipulace a postupů ošetřovatelské péče u zraněného zvířete

U uchazeče budou ověřeny znalosti v oblasti zásad práce s nemocným zvířetem. Uchazeč popíše postupy

ošetřovatelské péče – zhodnocení zdraví ošetřovatelem s možností případného přesunu do izolačního boxu či kotce, zajištění součinnosti s veterinárním lékařem – manipulace a fixace zvířete při vyšetření, součinnost při odběru vzorků.

a) Vyjmenovat a charakterizovat nejrozšířenější nemoci jednotlivých kategorií skotu, popsat vhodné ošetřovatelské postupy o nemocná zvířata u vybraných nemocí

V kritériu je požadována specifikace nejvýznamnějších onemocnění u jednotlivých kategorií skotu (průjmová onemocnění, respiratorní onemocnění, parazitární onemocnění, nemoci pohlavního aparátu, končetin a mléčné žlázy). Uchazeč dále popíše chovatelské – ošetřovatelské postupy v případě průjmových a respiratorních onemocnění telat, poporodního ulehnutí krav, zánětů mléčné žlázy u krav aj.

Reprodukce skotu (c11.A.8134)

a) Charakterizovat způsoby plemenitby u skotu

Uchazeč charakterizuje přirozenou plemenitbu a biotechnologické metody používané v chovu skotu, uvede zákonné požadavky na přirozenou plemenitbu. U biotechnologických metod specifikuje zejména inseminaci a embryotransfer.

a) Popsat projevy a způsoby detekce říje, předvést vyhledávání plemenic v říji

Uchazeč popíše základní projevy v průběhu říje, předvede detekování říjí u krav a jalovic. Pro praktickou kontrolu v chovu – vyhledávání říjí, zajistí autorizovaná osoba sestavy s výpisem krav otelených, ale nezapuštěných.

a) Popsat zásady bezpečnosti práce ve stádech s přirozenou plemenitbou

Uchazeč popíše požadavky pro práci s plemenným býkem stanovené legislativou (vyhláška 208/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dokumenty bezpečnosti práce) - zásady péče o býky – výživa, ustájení.

a) Předvést fixaci plemenic při inseminaci, připravit pomůcky

Kritérium zahrnuje výběr plemenic vhodných pro inseminaci s praktickým přesunem do příslušného boxového lože a následnou fixaci nebo přesun krávy do fixačního boxu, fixaci a omezení pohybu (práce s oháňkou, použití dalších fixačních pomůcek).

a) Uvést délku březosti a způsoby zjišťování gravidity u skotu

Uchazeč uvede délku březosti (obvykle 285 dní, rozmezí 270. až 300. den) - pod 270 dní předčasný porod, nad 300 dní opožděný porod.

a) Uvést specifika péče o březí plemenic

Uchazeč specifikuje požadavky březích zvířat na výživu (kvalita krmiv, změny krmné dávky v průběhu březosti), ustájení (eliminace stresu, eliminace rizik poranění a uklouznutí, eliminace nevhodného chovného prostředí – tepelný či extrémní chladový stres). Popíše zásady péče o krávy v období stání na sucho, včetně požadavků na místo telení (porodní box, telení na vazném stání).

a) Rozpoznat příznaky blížícího se porodu

Uchazeč popíše příznaky blížícího se porodu vysokobřezích jalovic a krav: a) 4 týdny před otelením (zvětšení stydkých pysků, změny na vemene), b) 2 až 1 týden před otelením (ochabnutí pánevních vazů a svalů břišní stěny), c) 48 až 24 hodin před otelením (otok stydkých pysků, otok vemene aj.), d) 24 hodin před otelením až první doba porodní (výtok hlenové zátky, odkapávání mleziva aj.).

a) Charakterizovat průběh jednotlivých fází porodu a připravit porodní pomůcky

Uchazeč charakterizuje jednotlivé fáze porodní: a) stádium otevírací (stahy břišního lisu – kontrakce, zaujímání porodní polohy teletem, průnik a prasknutí plodových obalů aj.), b) vypuzovací (kontrakce dělohy – intenzita a interval, amnionový vak, vypuzení telete – polohy a postavení telete), c) poporodní (odchod lůžka, kontrola krávy, kontrola tělesné teploty krav v období po otelení). Uchazeč připraví porodní pomůcky.

a) Předvést péči o matku a mládě bezprostředně po porodu

Uchazeč provede základní ošetření telete po narození (zajištění dýchání, vysušení, ošetření pupečního provazce), kontrolu zdravotního stavu telete. Předvede péči o krávu po otelení – kontrola odchodu placenty, kontrola období zčišťování.

Péče o narozená telata a o jejich správný růst (c11.A.8135)

a) Popsat zásady péče o tele

Uchazeč popíše zásady základního ošetření telete s důrazem na mlezivovou výživu.

a) Charakterizovat různé způsoby odchovu telat dle užitkového typu

Uchazeč specifikuje odchov telat ve stádech dojného skotu (mlezivová, mléčná a nemléčná výživa), ve stádech masného skotu pak zajištění nemléčných krmiv pro odchovávaná telata. Zhodnotí možnosti odstavu telat (dojná vs. masná stáda skotu).

a) Zhodnotit úroveň individuálního a skupinového ustájení telat v konkrétním chovu včetně návrhů na zlepšení

Uchazeč provede zhodnocení individuálního (požadavky na prostor, hygiena ustájení, péče o podestýlku, čištění a desinfekce ustájení) a skupinového ustájení telat (hygiena ustájení, bezpečnost konstrukcí ustájení, péče o podestýlku, čištění a desinfekce ustájení).

- a) Popsat zásady mléčné a rostlinné výživy telat v průběhu jejich odchovu a zhodnotit úroveň výživy v podmínkách konkrétního chovu

Uchazeč specifikuje požadavky na mléčné nápoje (rozdělení mléčných nápojů – mléčné krmné směsi, netržní a tržní mléko), požadavky na nemléčná krmiva (starterová výživa, suché směsné krmné dávky, objemná krmiva) a uvede období, kdy jsou tradičně zkrmována.

Obsluha mechanizačních prostředků v chovech skotu (c11.B.4022)

- a) Odstranit chlěvskou mrvu s použitím určeného mechanizačního prostředku a provést jeho základní údržbu
Uchazeč odstraní chlěvskou mrvu pomocí traktoru s radlicí nebo univerzálního čelního nakladače, s využitím oběžného shrnovače, pomocí shrnovacích lopat apod. Provede základní údržbu mechanizačního prostředku před vlastním uskutečněním praktického úkolu.

- a) Předvést podestýlání, zakládání a přihrnování krmiva s využitím určeného mechanizačního prostředku a provést jeho údržbu

Uchazeč provede údržbu a obsluhu mechanizačního prostředku ve stelivovém provozu (podestýlání, zakládání krmiva, přihrnování krmiva).

- a) Charakterizovat mobilní zařízení určená pro přepravu zvířat

Uchazeč charakterizuje mobilní zařízení určená pro přepravu zvířat (přívěsy a návěsy) a specifikuje požadavky stanovené zákonem na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- a) Uvést zásady bezpečnosti práce s mechanizačními prostředky

Uchazeč uvede zásady bezpečnosti práce s mechanizačními prostředky (eliminace pracovního úrazu, eliminace zranění zvířat, eliminace vzniku požáru ve stájích).

- a) Popsat stroje a zařízení zlepšující kvalitu chovného a pracovního prostředí

Uchazeč popíše vybrané stroje a zařízení – výživa zvířat (přihrnování krmiva), mikroklima stájí (ventilace, evaporační ochlazování skotu).

Dojení skotu (c11.A.4044)

- a) Popsat zásady správné ošetrovatelské péče o dojnici při dojení z hlediska jejího zdravotního stavu a kvality mléka
Uchazeč specifikuje zásady kontroly zdraví mléčné žlázy (povrchová kontrola vemene, odšťírky prvního mléka a jeho zhodnocení – NK test), kontrolu průběhu dojení a péči o krávy s mastitidami a jinými zdravotními poruchami.

- a) Objasnit princip uvolňování mléka a dojení, popsat konstrukci základních částí dojicích zařízení a provést jejich seřízení

Uchazeč specifikuje uvolňování mléka (dle nákresu mléčné žlázy – hormonální řízení). Popíše základní části dojicího zařízení a seřídí ho (vhodné uskutečnit u konvového systému dojení).

- a) Porovnat dojicí systémy a charakterizovat typy dojíren, jejich strojní vybavení a organizaci provozu

Uchazeč specifikuje a porovná systémy dojení - dojení do konví, dojení v dojírnách, robotizované dojení (s využitím katalogu těchto tří systémů). Uchazeč na nepopsaném schématu pozná a popíše typy dojíren, dále charakterizuje strojní vybavení (zařízení vlastní dojírny a mléčnice).

- a) Předvést strojní dojení s technologií používanou v dané stáji při dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce

Uchazeč popíše dané dojicí zařízení a provede kontrolu jednotlivých částí dojicího zařízení, předvede strojní dojení.

- a) Předvést čištění a dezinfekci dojicích zařízení, vyjmenovat používané dezinfekční prostředky a vysvětlit zásady pro práci s nimi

Uchazeč popíše a uskuteční základní hygienu dojicího zařízení po ukončení dojení. Uchazeč vyjmenuje používané přípravky pro proplach a čištění dojicího zařízení (přípravky zásadité a kyselé), včetně specifikace rizik pro zaměstnance a prevence kontaminace mléka.

- a) Popsat ošetření mléka od dojení až do jeho převzetí odběratelem

Uchazeč popíše systém ošetření mléka, tj. filtraci mléka v mléčné potrubí, chlazení dle časového intervalu mezi nadojením a jeho přejímkou odběratelem.

- a) Popsat možnosti faremní kontroly kvality mléka

Uchazeč uvede možnosti kontroly kvality mléka (akreditované laboratoře) a operativní zařízení instalovaná v dojírnách (průtokové analyzátoři mléka).

- a) Vysvětlit zásady odběrů vzorků mléka pro kontrolu jakosti

- b) Popsat vybavení mléčnice, princip činnosti chladicího zařízení a jeho vliv na konečnou kvalitu mléka

Uchazeč popíše jednotlivé součásti mléčnice. Na chladicím tanku vysvětlí způsob chlazení mléka, metody sanování, kontrolu množství mléka v chladicím tanku aj.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let praxe ve funkci s odpovědností za chov hospodářských zvířat, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání zemědělské nebo veterinární a alespoň 5 let praxe ve funkci s odpovědností za chov hospodářských zvířat, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- c) Střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo vysokoškolské vzdělání zemědělské nebo veterinární a alespoň 5 let praxe ve funkci učitele odborného výcviku nebo učitele praktického vyučování v oboru vzdělání, který se týká chovu hospodářských zvířat, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- d) Vysokoškolské vzdělání zemědělské nebo veterinární a alespoň 5 let praxe ve funkci učitele odborných chovatelských předmětů, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- e) Vysokoškolské bakalářské nebo magisterské vzdělání zemědělské nebo veterinární a alespoň 5 let praxe ve výzkumném ústavu v oblasti živočišné výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- f) Profesionální kvalifikace 41-044-H Chovatel a ošetřovatel skotu a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let praxe ve funkci s odpovědností za chov skotu, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- zemědělský subjekt zaměřený na chov skotu s tržní produkcí mléka
- minimálně 10 ks skotu - dojnice, březí plemence, telata
- objemná a jadrná krmiva
- pomůcky pro označování zvířat, pro manipulaci se zvířaty
- dopravník, stroje a zařízení pro přípravu a zakládání krmiv, mechanizace pro odklíz chlěvské mrvy
- pastviny, zařízení na pastvinách
- místnost pro písemnou část
- fotografie plemen skotu
- záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 15 až 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 9 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR, SP ČR a AK ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Institut vzdělávání v zemědělství o. p. s.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha Uhřetěves

Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra speciální zootechniky

Sokolovská uhelná, a. s., zemědělská sekce – živočišná výroba